

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger

Anmälan mot Generalläkaren, tillsynsenheten, angående handläggningen av ett tillsynsärende

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 16 april 2008, klagade AA på General-
läkarens handläggning av klagomål på buller från flygverksamhet. Av anmälan
med bilagor framgick i huvudsak följande.

AA hade vänt sig till bl.a. Naturvårdsverket med klagomål på Skaraborgs
flygflottiljs övningsverksamhet över Vänern med öar och strandområden. Natur-
vårdsverket överlämnade klagomålet till Generalläkaren. Efter att ha remitterat
klagomålen till flygflottiljen föreslog Generalläkaren i ett yttrande den 29 maj 2006
att listan över känsliga områden (MIL AIP) skulle kompletteras med det område
som upptas av kusten och öarna i Vänerns skärgård i närheten av Kristinehamn
samt att, i de fall flygning behövde ske på låg höjd, sådan överflygning inte skulle
ske av det aktuella området. Flygflottiljen följde inte förslaget. AA vände sig i juni
2006 till Generalläkaren med nya klagomål. Generalläkaren tog åter kontakt med F
7 och påpekade de allmänna hänsynsregler som gäller enligt miljöbalken. I en
skrivelse till AA den 27 juni 2006 meddelade Generalläkaren beträffande den
fortsatta handläggningen av klagomålen att myndigheten avsåg att följa upp
flottiljens eventuella åtgärder avseende flygövningarna varvid AA:s klagomål
skulle ingå i den utredning som skulle ligga till grund för Generalläkarens slutliga
ställningstagande. I en skrivelse till Generalläkaren den 7 mars 2007 yrkade AA att
försvaret skulle föreläggas att begränsa flygvapnets övningsverksamhet på visst
närmare angivet sätt. Den 23 juli 2007 mottog AA ett förslag till beslut från
Generalläkaren för yttrande senast den 13 augusti 2007. Den 26 juli 2007 sände
AA ett yttrande med synpunkter och frågade när föreläggande skulle ges till
försvaret. Den 31 juli 2007 gjorde han en ny anmälan om flygbuller. Han begärde
samtidigt svar på det tidigare lämnade yttrandet. Den 17 oktober 2007 och den 15
januari 2008 skickade han påminnelser till Generalläkaren. Skrivelserna hade inte
besvarats.

Utredning

Generalläkaren anmodades att göra en utredning och yttra sig över anmälan. Den
27 juni 2008 inkom följande remissvar.

Generalläkaren delar inte F 7 förklaring att flottiljen saknar möjlighet att ta hänsyn till skyddade bullerkänsliga områden, som för dem inte är kända, enligt bilaga 1 i anmälan.

Generalläkaren har sedan miljöbalkens ikraftträdande målmedvetet arbetat med kravet om egenkontroll hos Försvarmaktens förband. Detta aktualiseras även vid de årligen återkommande samarbetsorganen som äger rum vid F 7. Förutom Generalläkaren deltar länsstyrelsen, kommunen och verksamhetsutövare vid flottiljen. Genom att följa 2 kap. miljöbalken, allmänna hänsynsregler, förutsätts verksamhetsutövaren säkerställa att hänsyn tas till omgivningen. Ett sätt är att inventera områden som belastas med flygbuller och kontrollera om det finns restriktioner eller andra allmänna skäl att avstå eller minska belastningen från verksamheten över dessa områden.

Bestämmelserna i 4 kap 2 § miljöbalken reglerar exploateringsföretag, 1 § samma kapitel, och ändrad markanvändning vilket inte berör anläggningar som behövs för totalförsvaret. Efterlevnaden av 2 kap miljöbalken är alltid gällande.

Anledningen till att Generalläkaren inte slutfört handläggningen av ärendet tillräckligt snabbt är att arbetsbelastningen under det senaste året varit stor. Att information om den utdragna handläggningen inte delgivits AA är från förvaltningslagens bestämmelser inte tillfredsställande.

Genom miljöbalken har ansvaret hos verksamhetsutövaren stärkts. Bedömningar skall göras av denne. Vid avvägningen av flera riksintressen t.ex. friluftslivets och totalförsvarets intressen har totalförsvaret företräde.

Generalläkaren kan tycka att Försvarmakten genom eget initiativ, och med eventuellt undantag för säkerhetsskäl, kan medverka till att störningarna i området som upptas av kusten och öarna i Vänerens skärgård utanför Kristinehamn minimeras.

AA kommenterade remissyttrandet. Han framförde att hans yttrande den 26 juli 2007 ännu inte var besvarat. I en skrivelse till JO den 30 september 2008 framgick att AA den 27 augusti 2008 åter hade påmint om svar. Han anhöll om att JO skulle förelägga Generalläkaren att besvara hans frågor samt översända vissa tidigare begärda handlingar. I en skrivelse till JO den 7 oktober 2008 meddelade AA att Generalläkaren den 29 september 2008 hade meddelat beslut i ärendet. I en skrivelse, som inkom till JO den 10 oktober 2008, framförde AA klagomål på Generalläkarens beslut och begärde bl.a. att JO skulle anmoda Generalläkaren att återta beslutet. Den 5 februari 2009 inkom ytterligare en skrivelse från anmälan. AA ifrågasatte att Generalläkaren avvaktade med att ta ställning till nya klagomål på buller från flygövningar till dess att regeringen hade prövat det dit överklagade ärendet.

Bedömning

Enligt 4 § förvaltningslagen (1986:223), FL, ska varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Enbart det förhållandet att en enskild inte är nöjd med innehållet i ett visst lämnat svar innebär inte att serviceskyldigheten har åsidosatts. Någon form av svar bör dock normalt utgå och svaret får inte dröja längre än nödvändigt. För det fall svar inte kan lämnas inom rimlig tid bör den enskilde få besked om att myndigheten mottagit brevet och om möjligt besked om beräknad tid för handläggning.

Varje ärende där någon enskild är part ska enligt 7 § FL handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. När ett ärende an-

hängiggjorts hos en myndighet ankommer det på denna att driva fram ärendet till ett avgörande.

Det har framgått att ärendet rörande AA:s klagomål var anhängigt hos Generalläkaren från i vart fall maj 2006 och att beslut meddelades i slutet av september 2008. Det har också framkommit att AA vid flera tillfällen från slutet av juli 2007 begärde upplysningar om den fortsatta handläggningen utan att få svar. Generalläkaren har i remissyttrandet uttalat att handläggningstiden för ärendet kom att bli utdragen och att det inte är tillfredsställande att AA inte fick någon information om det. Jag delar den bedömningen. AA borde underhand ha fått någon form av svar på sina skrivelser. Detta gäller särskilt den begäran om kopia av handlingar som han framställde i skrivelsen den 26 juli 2007. En sådan begäran ska enligt 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen behandlas skyndsamt.

JO:s granskning är av rättslig art och avser främst en kontroll av att myndigheterna har följt de regler som gäller för förfarandet. JO kan inte ändra eller upphäva myndigheters beslut. Granskningen är inte heller avsedd att föregripa eller ersätta den prövning som kan eller har kunnat ske i ordinarie ordning. JO brukar således inte ta ställning till om ett beslut är riktigt i sak.

Vad som i övrigt har kommit fram ger inte tillräcklig anledning till någon ytterligare åtgärd.

Ärendet avslutas med den kritik som ligger i det tidigare sagda.